# Kinh Ái Sanh (Piyajātika Sutta)

*Kinh Trung Bộ (VNC PHVN, 2020)*

87. KINH ÁI SANH (Piyaịātìka SuttdÝ

353. Như vầy tôi nghe. Một thời, Thê Tôn trú ở Sãvatthi, Jetavana, tại tinh xá ông Anãthapindika. Lúc bấy giờ? đứa con một của một gia chiỉ, khả ái, đáng thương bị mệnh chung. Sau khi con chết, [người cha] không còn muốn làm việc, không còn muốn ăn uống, luôn luôn đi đên nghĩa địa. người ấy than khóc: "Con ở đâu, đứa con một của ta? Con ở đâu, đứa con một của ta? Rồi người gia chủ ấy, đi đến Thế Tôn, sau khi đen, đảnh lê Thê Tôn roi ngôi xuong một ben. The Tôn nói với người gia chủ đang ngồi một bên: Này gia chủ, có phải ông có các căn để an trú tự tâm ông, có phải các căn của ông đổi khác? —Bạch Thế Tôn? sao các căn của con có thể không đổi khác được? Bạch Thế Tôn, đứa con một khả ái, đáng thương của con đã mệnh chung. Sau khi nó chêt? [con] không còn muốn làm việc, con không còn muốn ăn uông, con luôn luôn đi đên nghĩa địa và than khóc: "Con ở dâu, đứa con một của ta? Con ở đâu, đứa con một của ta?" Sự thật là như vậy, này gia chủ. Vì răng, này gia chủ sâu, bi, khô, ưu, não do ái sanh ra, hiện hữu từ nơi ái. - Nhưng đối với ai, bạch Thế Tôn, sự tình sẽ như vậy: :s^u, bi, khổ, ưu, não do ái sanh ra, hiện hữu từ nơi 5i." Vì rằng, bạch Thế Tôn? hỷ lạc (ãnandasomanassã) do ái sanh ra, hiện hữu từ nơi ái. Rồi người gia chủ không hoan hỷ lời Thế Tôn dạy, chống báng lại, từ chỗ ngôi đứng dậy và ra đi. 354. Lúc bấy giờ? một số người đánh bạc đang chơi đổ nhứt lục không xa Thế Tôn bao nhiêu. Người gia chủ kia đi đến những người đánh bạc ấy, sau khi đến5 nói với những người ấy như sau: Này quý vị? ở đây tôi đi đến Sa-môn Gotama, sau khi đến, đảnh lễ Sa-môn Gotama rồi ngồi xuống một bên. Này quý vị9 Sa-môn Gotama nói với tôi đang ngồi một bên:

1 Xem MNỈd. 401. Kinh tương đương trong bộ Trung A-hàm kinh là/ sanhkinh (T.01. 0026.216. 0800c20). Tham chiếu: Bà-la-môn tử mạng chung ải niệm bất lỵ kỉnh (T.01. 0091. 0915a04); T&ng.(T.02. 0125.133. 0571b28); Phật thuyết Tử mạng quả kỉnh (r.03. 0154.15. 0080c09).



“Này gia chủ, có phải ông có các căn để an trú tự tâm ông5 có phải các căn của ông đổi khác?” Này quý vị? được nghe nói vậy tôi nói với Sa-môn Gotama: “Bạch Thế T6n, sao các căn của con có thể không đổi khác được? Bạch Thế Tôn? đứa con một khả ái, đáng thương của con đã mệnh chung. Sau khi nó chết, con không còn muôn làm việc, con không còn muôn ăn u6ng, con luôn luôn đi đến nghĩa địa và than khóc: 'Con ở dâu, đứa con một của ta? Con ở đâu, đứa con một của ta?"' "Su thật là như vậy, này gia chủ. Vì răng, này gia chủ, sâu, bi, kh6, ưu, não do ái sanh ra, hiện hữu từ nơi ái" “Nhưng đối với ai, bạch Thế Tôn? sự tình sẽ như vậy:sầu, bi, khổ, ưu, não do ái sanh ra, hiện hữu từ nơi ái/ Vì rằng, bạch Thế Tôn, hỷ lạc do ái sanh ra, hiện hữu từ nơi ái." Này quý vị, không hoan hỷ lời Thê Tôn dạy, ta chông báng lại, từ chô ngôi đứng dậy và ra đi. —Sự thật là như vậy, này gia chủ. Sự thật là như vậy? này gia chủ. Này gia chiỉ, hỷ lạc do ái sanh, hiện hữu từ nơi ái. Rồi người gia chủ suy nghĩ: "C6 sự đồng ý giữa ta và những

người đánh b@c", rồi bỏ đi. Và cuộc đối thoại ấy dần dần được truyền đi và truyền đến trong nội cung. 355. Rồi Vua Pasenadi xứ Kosala cho gọi Hoàng hậu Mallikã: Này Mallikã, đây là lời Sa-môn Gotama nói với các người ấy: "S^u, bi, khổ, ưu, não do ái sanh ra, hiện hữu từ nơi ái?9 Tâu Đại vương, nếu Thế Tôn đã dạy như vậy, thì sự việc là như vậy. Điều gì Sa-môn Gotama nói5 Mallikã này cũng nói theo. Vì Mallikã quá hoan hỷ với Sa-môn Gotama. Vì vị Đạo sư nói gì cho đệ tử, và đệ tử quá hoan hỷ với vị Đạo sư nên nói: "Sụ* thật là vậy, thưa Đạo sư. Sự thật là như vậy, thưa Đạo SU.” Cũng vậy, này Mallikã, điều gì Sa-môn Gotama nói, Hoàng hậu quá hoan hỷ với Sa-môn Gotama nên đã nói: "Nếu Thế Tôn đã nói như vậy? thời sự việc là vậy?5 Hãy di di, Mallikã, hãy đi đi! Rồi Hoàng hậu Mallikã cho gọi Bà-la-môn Nalijangha và nói: Này Bà-la-môn, hãy đi đến Thế Tôn; sau khi đến, nhân danh ta cúi đầu đảnh lễ chân Thế Tôn5 hỏi có ít bệnh? ít não, khinh an, khí lực sung mãn, lạc trú, và thưa: "Bạch Thế Tôn? Hoàng hậu Mallikã cúi đầu đảnh lễ chân Thế Tôn, hỏi thăm Thế Tôn có ít bệnh, ít não, khinh an, khí lực sung mãn, lạc trú khpng?" Và thưa như sau: "Bạch Thế Tôn, có phải Thế Tôn đã nói như sau: 'Sầu, bi, khổ, ưu, não do ái sanh ra, hiện hữu từ nơi ai'?" Và nếu Thế Tôn trả



lời ông như thế nào, hãy khéo nắm giữ và nói lại với ta. Vì các Như Lai không nói phản lại sự thật.2 Thưa vâng, tâu Hoàng hậu. Ba-la-môn Nalijangha vâng đáp Hoàng hậu Mallikã, đi đến Thế Tôn; sau khi dến, nói lên những lời chào đón hỏi thăm výi Thế Tôn; và sau khi nói lên những lời chào đón hỏi thăm thân hữu, liền ngồi xuống một bên. Ngồi xuống một bên, Bà-la-môn Nalijangha bạch Thế Tôn: - Thưa Tôn giả Gotama, Hoâng hậu Mallikã cúi đầu đảnh lễ chân Sa-môn Gotama, hỏi thăm có ít bệnh, ít não, khinh an, khí lực sung mãn, lạc trú, và thưa như sau: "Bạch Thế Tôn, có phải Thế Tôn đã nói như sau: 'Sầu, bi, khổ, ưu, não do ái sanh ra, hiện hữu từ nơi ái'?” 356. Thật sự là như vậy, này Bà-la-môn. Thật sự là như vậy? này Bà-la- môn. Này Bà-la-môn, sầu, bi, khổ, ưu, não do ái sanh ra, hiện hữu từ nơi ái. Này Bà-la-môn, đây là một pháp môn, do pháp môn này, càn phải được hiểu là sầu? bi, khổ, ưu, não do ái sanh ra? hiện hữu từ nơi ái. Này Bà-la-môn, thuở xua, ở tại Sãvatthi này, người mẹ của một người đàn bà mệnh chung. Từ khi bà ta mệnh chung, ngườri đàn bà này phát điên cuồng, tâm tư hỗn loạn, đi từ đường này qua đường khác, từ ngã tư đường này qua ngã tư đường khác, và nói: "Người có thấy mẹ tôi đâu không? Người có thấy mẹ tôi đâu khong?^ Này Bà-la-môn, đây lâ một pháp môn, do pháp môn này, cần phải được hiểu là sầu, bi, khổ? ưu, não do ái sanh ra, hiện hữu từ nơi ái. Này Bà-la-môn, thuở xưa, ở tại Sãvatthi này? người cha của một người đàn bà mệnh chung... (như trên)... người anh mệnh chung... người chị mệnh chung... người con trai mệnh chung... người con gái mệnh chung... người chồng mệnh chung. Từ khi người chồng mệnh chung, người đàn bà này phát điên cuồng, tâm tư hỗn loạn, đi từ đường này qua đườnệ khác, đi từ ngã tư đường này qua n^ã tư đường khác, và nói: "Người có thấy chồng tôi đâu không? Người có thay chồng tôi đâu không?^ Này Bà-la môn, đây lả một pháp môn, do pháp môn này, cần phải được hỉểu là sầu? bi, khổ9 ưu, não do ái sanh ra, hiện hữu từ nơi ái. Này Bà-la-môn, thuở xua, ở tại Sãvatthi này, người mẹ của một người đàn ông mệnh chung.

Từ khi bà ta mệnh chung, người đàn ông này phát điên cuồng, tâm tư hỗn loạn, đi từ đường này qua đường khác, đi từ ngã tư đường này qua ngã tư đường khác, và nói: "Người có thấy mẹ tôi đâu không? Người có thấy mẹ tôi đâu khong?55 Này Bà-la-môn, đây là một pháp môn5 do pháp môn này, cần phải được hiểu là sầu, bi, khổ, ưu, não do ái sanh ra? hiện hữu từ nơi ái. Này Bà-la-môn, thuở xua, ở tại Sãvatthi này, người cha của một người đàn ông mệnh chung... người anh mệnh chung... người chị mệnh chung... người con trai mệnh chung...

2 Vỉtatham. Xem D. II. 73.



người con gái mệnh chung... người vợ mệnh chung. Từ khi người vợ mệnh chung, người đàn ông này phát điên cuồng, tâm tư hỗn loạn, đi từ đường này qua đường khác, đi từ ngã tư đường này qua ngã tư đường khác, và nói: "Người có thấy vợ tôi đâu không? Người có thấy vợ tôi đâu khong?^ Này Bà-la-môn? đây là một pháp môn, do pháp môn này cần phải được hiểu là sầu, bi, khổ, ưu, não do ái sanh ra, hiện hữu từ nơi ái. Này Bà-la-môn, thuở xua, chính tại thành Sãvatthi này, một người đàn bà đi về thăm gia đình bà con. Những người bà con ấy của người đàn bà muốn dùng sức mạnh bắt người đàn bà ấy phải xa chồng và muốn gả cho một người đàn ông khác. Người đàn bà ấy không chịu. Rồi người đàn bà ấy nói với chồng mình: "Này hiền phu, những người bà con này muốn dùng sức mạnh bắt tôi phải xa anh và muốn gả tôi cho một người đàn ông khác. Nhưng tôi không muốn như vay.” Rồi người đàn ông ấy chặt người đàn bà ấy làm hai rồi tự vẫn? nghĩ rằng: "Hai chúng ta sẽ gặp nhau trong đời sau." Này Bà-la-môn5 do pháp môn này, cần phải được hiểu rằng sầu, bi, khổ9 ưu, não do ái sanh ra, hiện hữu từ nơi ái. 357. Rồi Bà-la-môn Nalijangha hoan hỷ? tín thọ lời Thế Tôn dạy, từ chỗ ngồi đứng dậy, đi đến Hoàng hậu Mallikã; sau khi đến, kể lại cho Hoàng hậu Mallikã toàn thể cuộc đàm thoại với Thế Tôn. Rồi Hoàng hậu Mallikã đi đến Vua Pasenadi nước Kosala, và thưa: -Tâu Đại vương, Đại vương nghĩ thê nào? Đại vương có thương Công chúa Vạjirĩ của thiếp không? -Phải5 này Mallikã, ta thương Công chúa Vạjirĩ. Tâu Đại vương, Đại vương nghĩ thê nào? Nêu có một sự biên dịch, đôi khác xảy đên cho Công chúa Vạjirĩ của Đại vương, Đại vương có khởi lên sâu, bi, khổ, ưu, não không? Này Mallikã, nêu có sự biên dịch, đôi khác xảy đên cho Công chúa Vàjirĩ của ta, thì sẽ có một sự thay đổi đến đời sống của ta, làm sao không khởi lên sầu, bi, khổ? ưu, não nơi ta? Chính liên hệ đến sự tình này, tâu Đại vương, mà Thế Ton, bậc Tri Giả, Kiến Giả, bậc A-la-hán Chánh Đẳng Giác đã nói: "Sầu, bi, khổ, ưu, não do ái sanh ra, hiện hữu từ nơi ái." Tâu Đại vương, Đại vương nghĩ thế nào? Nữ Sát- đế-lỵ Vãsabhã,3 Đại vương có thương yêu không? —Này Mallikã, ta có thương yêu nữ Sát-đế-lỵ Vãsabhã. -Tâu Đại vương, Đại vương nghĩ thê nào? Nêu có một sự biên dịch, đôi khác xảy đến cho nữ Sát-đế-lỵ Vãsabhã, Đại vương có khởi lên sầu, bi, khổ, ưu, não không? Này Mallikã, nếu có một sự biến dịch, đổi khác xảy đến cho nữ Sát-đế-lỵ

3 Theo MA. III. 345, nàng là một Quý phi của Vua.

Vãsabhã, thì sẽ có một sự đôi khác xảy đên cho đời sông của ta, làm sao không khởi lên sầu, bi, khổ5 ưu, não nơi ta? —Chính liên hệ đến sự tình này? tâu Đại vương, mà Thế Ton, bậc Tri Giả, Kiến Giả, bậc A-la-hán Chánh Đẳng Giác đã I16Ì: "Sầu, bi, khổ, ưu, não khởi lên do ái sanh ra, hiện hữu từ nơi ” Tâu Đại vương, Đại vương nghĩ thế nào? Tướng quân Vidũdabha/ Đại vương có thương quý không? Này Mallikã, ta có thương quý Tướng quân Vidũdabha. Tâu Đại vương, Đại vương nghĩ thê nào? Nêu có một sự biên dịch, đôi khác xảy đến cho Tướng quân Vidũdabha, Đại vương có khởi lên sầu, bi, khổ, ưu, não không? Này Mallikã, nêu có một sự biên dịch, đôi khác xảy đên cho Tướng quân Vidũdabha thì sẽ có sự đổi khác xảy đến cho mạng sống của ta, làm sao không khởi lên sầu, bi, khổ, ưu, não nơi ta? Chính liên hệ đến sự tình này, tâu Đại vương, mà Thế Ton, bậc Tri Giả, Kiến Giả, bậc A-la-hán Chánh Đẳng Giác đã nói: "Sầu, bi, khổ? ưu, não khởi lên do ái sanh ra, hiện hữu từ nơi ái/9 Tâu Đại vương, Đại vương nghĩ thế nào? Đại vương có yêu thương thiếp không? Phải, này Mallikã, ta có thương yêu Hoàng hậu. Tâu Đại vương, Đại vương nghĩ thê nào? Nêu có một sự biên dịch, đôi khác xảy đến cho thiếp, Đại vương có khởi lên sầu, bi5 khổ, ưu, não không? Này Mallikã, nêu có một sự biên dịch, đôi khác xảy đên cho Hoàng hậu5 thì sẽ có một sự đổi khác xảy đến cho mạng sống của ta, làm sao không khởi lên sầu, bi, khổ? ưu, não nơi ta? Chính liên hệ đến sự tình này, tâu Đại vương, mà Thế TQn, bậc Tri Giả, Kiến Gi,bậc A-la-hán Chánh Đẳng Giác đã nói: "Sầu, bi, khổ, ưu, não khởi lên do ái sanh ra, hiện hữu từ nơi ái." Tâu Đại vương, Đại vương nghĩ thế nào? Đại vương có yêu thương dân chúng Kãsi và Kosala không? Phải, này Mallikã, ta thương yêu dân chúng Kãsi và Kosala. Này Mallikã, nhờ sức mạnh của họ, chúng ta mới có được gỗ Chiên-đàn từ nước Kãsi và dùng các vòng hoa, hương liệu, phấn sáp. Tâu Đại vương, Đại vương nghĩ thê nào? Nêu có một sự biên dịch, đôi khác xảy đến cho dân chúng Kãsi và Kosala, Đại vương có khởi lên sầu, bi, khổ, ưu, não không? Này Mallikã, nếu có một sự biến dịch đổi khác xảy đến cho dân chúng nước Kăsi và Kosala, thì sẽ có một sự đổi khác xảy đến cho mạng sống của ta, làm sao không khởi lên sầu, bi, khổ5 ưu, não nơi ta? Chính liên hệ đến sự tình này, tâu Đại vương, mà Thế Tôn, bậc Tri Giả,

4 Con trai của Vua Pasenadi và Quý phi Vãsabhã.



Kiến Giả, bậc A-la-hản Chánh Đẳng Giác đã nói: Usầu, bi, khổ, ưu, não khởi lên do ái sanh ra, hiện hữu từ nơi " -Thật vi diệu thay, này Mallikã! Thật hy hữu thay, này Mallikã! Thế Tôn đã thể nhập nhờ trí tuệ, đã thấy nhờ trí tuệ.5 Đến đây, Mallikã, hãy sửa soạn tẩy trần (ãcamehĩ). Rồi Vua Pasenadi nước Kosala từ chỗ ngồi đứng dậy đắp thượng y vào một bên vai, chắp tay vái Thế Tôn và nói lên ba lần lời cảm hứng sau đây: "Đảnh lễ Thế Tôn? bậc A-la-hán Chánh Đẳng Giác! Đảnh lễ Thế Tôn, bậc A-la-hán Chánh Đẳng Giác! Đảnh lễ Thế Tôn? bậc A-la-hán Chánh Đẳng Giác!,,

5 Xem MI. 480; II. 173; A II. 115-16.

*Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.*